

บันทึก

เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนตามมาตรา ๘๖
แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘
(กรณีการดำเนินการ ตามมาตรา ๑๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘)

สำนักงาน ป.ป.ป. ได้มีหนังสือ ลับ ที่ นร ๐๘๐๕/๖๗๑๖ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๓๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า สำนักงาน ป.ป.ป. ได้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนกรณีกล่าวหาเรื่องเจ้าหน้าที่สำนักงานสถิติแห่งชาติว่าแก้ไขสัญญาจ้างพิมพ์รายงานผลการสำรวจแรงงานทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ. ๒๕๒๗ ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ป. ได้มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่นายนิยม ปุราคำ ข้าราชการบำนาญ อดีตเลขาธิการสถิติแห่งชาติ และนายสมชาย วัฒนพงษ์ นักสถิติ ๖ สำนักงานสถิติแห่งชาติ และประธานกรรมการ ป.ป.ป. ได้ส่งเรื่องให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีดำเนินการทางวินัยตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๐ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ลับ ที่ ๒๙๐/๒๕๓๓ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ และ ลับที่ ๓๑๕/๒๕๓๓ ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๓๓ แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อสอบสวนทางวินัยแก่บุคคลทั้งสองตามนัยมาตรา ๑๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่เนื่องจากในกรณีเดียวกันนี้สำนักงานสถิติแห่งชาติได้มีคำสั่ง ลับมาก ที่ ๕๑๙/๒๕๓๓ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๓๓ แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อสอบสวนทางวินัยแก่นายสมชาย วัฒนพงษ์ นักสถิติ ๖ ตามมาตรา ๘๖ วรรคสองและวรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ อยู่ก่อนแล้ว สำนักนายกรัฐมนตรีจึงได้หารือไปยัง ก.พ. ว่ากรณีนี้คณะกรรมการสอบสวนชุดใดควรมีอำนาจในการดำเนินการต่อไป ซึ่งสำนักงาน ก.พ. ได้แจ้งผลการพิจารณาสรุปได้ว่าสำนักนายกรัฐมนตรีไม่อาจที่จะสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนนายสมชาย วัฒนพงษ์ ในเรื่องดังกล่าวซ้ำอีก และควรยกเลิกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ลับ ที่ ๒๙๐/๒๕๓๓ และ ลับ ที่ ๓๑๕/๒๕๓๓ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับนายสมชาย วัฒนพงษ์ ให้เป็นการถูกต้องต่อไป

คณะกรรมการ ป.ป.ป. ได้พิจารณาแล้วมีมติให้หารือคณะกรรมการกฤษฎีกาว่ากรณีที่ผู้บังคับบัญชาต้นสังกัดได้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อสอบสวนทางวินัยแก่ข้าราชการระดับ ๖ ตามมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ไว้แล้วต่อมาคณะกรรมการ ป.ป.ป. ได้ส่งเรื่องให้คณะรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีสั่งและปฏิบัติ

ราชการแทนนายกรัฐมนตรี ดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการระดับ ๑๐ และข้าราชการระดับ ๖ ผู้
 นี้ในเรื่องเดียวกันอีกตามนัยมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริต
 และประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและ
 ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๐ รัฐมนตรีประจำ
 สำนักนายกรัฐมนตรี สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ
 สอบสวนทางวินัยตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ป. ส่งเรื่องไปให้ดำเนินการ จึงมีปัญหว่า
 คณะกรรมการสอบสวนชุดใดควรมีอำนาจสอบสวนทางวินัยผู้ถูกกล่าวหา ข้าราชการระดับ ๖ ผู้
 นี้และถ้าคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยซึ่งผู้บังคับบัญชาต้นสังกัดแต่งตั้งมีอำนาจสอบสวน
 คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยนั้นจะต้องนำสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการ ป.ป.ป. มา
 ใช้เป็นหลักในการสอบสวนตามนัยมาตรา ๑๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม
 การทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ
 ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๐
 ด้วยหรือไม่ สำนักงาน ป.ป.ป. จึงขอหารือคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นใน
 ปัญหาดังกล่าวเพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) ได้พิจารณา
 ปัญหาดังกล่าวประกอบกับคำชี้แจงของผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ป.ป.ป. สำนักงาน
 สติติแห่งชาติ และสำนักงาน ก.พ.) แล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า เมื่อสำนักงานสถิติ
 แห่งชาติได้รับแจ้งจากสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีตามบันทึกข้อความ ลับมาก ที่ นร
 ๑๐๐๓/๕๐๐ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๓ ว่า สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้แจ้งไปยัง
 สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีว่า กรณีเชื่อว่านายสมชาย วัฒนพงษ์ ได้ทำการแก้ไข
 สัญญาจ้างพิมพ์รายงานผลการสำรวจแรงงานทั่วราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๒๗ ของสำนักงานสถิติ
 แห่งชาติ ตามสัญญาเลขที่ ๐๔๖/๒๘ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๒๘ โดยมีขอบ เพื่อให้ห้าง
 หุ่นส่วนจำกัดนิเวศธรรมดาการพิมพ์ (ผู้รับจ้าง) ได้รับประโยชน์ที่สมควรได้ คือ ไม่ต้องรับผิดชอบใช้
 เงินตามสัญญาเป็นจำนวน ๑๓๕,๙๐๐ บาท เลขธิการสถิติแห่งชาติจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา
 ๘๖^๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ ออกคำสั่งสำนักงานสถิติ

^๑ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔

มาตรา ๘๖ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจะต้องได้รับโทษ
 ให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการ
 พิจารณาลดโทษก็ได้ แต่ห้ามมิให้ลดโทษลงต่ำกว่าให้ออก

ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงและผู้มี
 อำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ เห็นว่ากรณีมีมูลที่ควรสอบสวน ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ แต่งตั้ง
 คณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนโดยไม่ชักช้าในการสอบสวนนี้ จะต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐาน
 ที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ โดยจะระบุหรือไม่ระบุข้อพยานก็ได้ และต้องให้โอกาสผู้ถูก
 กล่าวหาชี้แจงและนำพยานหลักฐานเข้าสืบแก้ข้อกล่าวหาได้ด้วย

แห่งชาติ ฉบับที่ ๕๑๙/๒๕๓๓ แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อสอบสวนทางวินัยแก่นายสมชาย วัฒนพงษ์ ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยได้สอบสวนเสร็จเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ และมีมติว่า กรณีเป็นความผิดเล็กน้อย เนื่องจากทางราชการไม่ได้รับความเสียหายจากการแก้ไขสัญญาจ้างพิมพ์รายงานฯ สมควรลงโทษภาคทัณฑ์นายสมชาย วัฒนพงษ์ แต่เนื่องจากนายสมชาย วัฒนพงษ์ เพิ่งกระทำความผิดวินัยเป็นครั้งแรก อีกทั้งเป็นผู้ที่มีความประพฤติดี มีความอดทน และอุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ จึงควรที่จะลดโทษนายสมชาย วัฒนพงษ์ โดยให้ว่ากล่าวตักเตือนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยก็ได้รายงานการสอบสวนและเสนอความเห็นต่อเลขาธิการสถิติแห่งชาติตามข้อ ๓๔^๒ แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘

นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนสำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญในทุกกระทรวงทบวงกรม

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๙๗ ในเรื่องที่จะต้องสอบสวนตามวรรคสอง และคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๙๗ ได้สอบสวนไว้แล้ว คณะกรรมการสอบสวนตามวรรคสองจะนำสำนวนการสอบสวนนั้นมาใช้เป็นสำนวนการสอบสวนและให้ความเห็นเสนอผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน โดยถือว่าได้มีการสอบสวนตามวรรคสองแล้วก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ โดยจะระบุหรือไม่ระบุข้อพยานก็ได้ และต้องให้โอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำพยานหลักฐานเข้าสืบแก้ข้อกล่าวหาได้ด้วย

ในกรณีที่ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งต่างระดับกันถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงร่วมกัน ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามตรา ๔๔ ที่มีอำนาจดำเนินการตามวรรคสองสำหรับผู้ถูกกล่าวหาที่มีตำแหน่งสูงกว่า เป็นผู้ดำเนินการตามวรรคสองได้

หลักเกณฑ์และวิธีการที่เกี่ยวกับการสอบสวนพิจารณาเพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรมให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.

^๒ กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๒๘)ฯ

ข้อ ๓๔ เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้ประชุมลงมติตามข้อ ๓๓ แล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนทำรายงานการสอบสวนเสนอความเห็นต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน หากประธานกรรมการหรือกรรมการคนใดมีความเห็นแย้งให้ทำความเห็นแย้งแนบไว้กับรายงานการสอบสวนด้วย

ในรายงานการสอบสวนให้มีสาระสำคัญดังนี้

(๑) การสรุปข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานว่ามีอย่างใดบ้าง ในกรณีที่มิได้สอบสวนพยานตามข้อ ๒๕ และข้อ ๒๖ ให้รายงานเหตุผลที่ไม่ได้สอบสวนนั้นให้ปรากฏไว้ด้วย และในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาให้อัยการรับสารภาพให้รายงานไว้ด้วยว่า ผู้ถูกกล่าวหาให้อัยการรับสารภาพเพราะจำนนต่อหลักฐานหรือเพราะเหตุใดเพื่อประโยชน์อย่างใดของผู้ถูกกล่าวหา

(๒) การวินิจฉัยเปรียบเทียบพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาและพยานหลักฐานที่หักล้างข้อกล่าวหา (ถ้ามี) ว่าควรรับฟังพยานหลักฐานฝ่ายใด เพียงใด โดยอาศัยเหตุผลอย่างไร

(๓) ความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดวินัยอย่างไรหรือไม่ ถ้ากระทำความผิดเป็นความผิดในกรณีใด ตามมาตราใด และควรได้รับโทษสถานใด หรือผู้ถูกกล่าวหาไม่มียุติหรือมีโทษในกรณีที่ถูกสอบสวนนั้นหรือไม่อย่างไร

รายงานการสอบสวนให้ทำตามแบบ สว.๖ ท้ายกฎ ก.พ. นี้ โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการสอบสวน

(พ.ศ. ๒๕๒๘)๑ เมื่อเลขาธิการสถิติแห่งชาติได้พิจารณารายงานและความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยแล้วได้มีคำสั่ง (ท้ายรายงานของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย) ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ ว่า คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยน่าจะใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๒๑ ข้อ ๘^๓ ในการพิจารณาโทษทางวินัย เนื่องจากผลของการแก้ไขสัญญาทำให้ราชการต้องเสียประโยชน์เป็นเงินจำนวน ๑๓๕,๙๐๐ บาท จึงขอให้คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยพิจารณาทบทวนใหม่ ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยได้ทำการทบทวนความเห็นใหม่ และมีมติเป็นเอกฉันท์ยืนยันความเห็นเดิม และได้รายงานให้เลขาธิการสถิติแห่งชาติทราบ เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ ซึ่งต่อมาสำนักงานสถิติแห่งชาติก็ได้มีบันทึกข้อความ ที่ นร ๑๕๐๑/๑๙๕ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๓๓ รายงานผลการสอบสวนและความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยไปยังปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้แจ้งไปยังสำนักงานสถิติแห่งชาติว่า ให้สำนักงานสถิติแห่งชาติทำหนังสือว่ากล่าวตักเตือนนายสมชาย วัฒนพงษ์ เป็นลายลักษณ์อักษร และส่งหนังสือดังกล่าวให้สำนักงานปลัดนายกรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไปด้วย ซึ่งสำนักงานสถิติแห่งชาติก็ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๓ ว่ากล่าวตักเตือนนายสมชาย วัฒนพงษ์ เป็นลายลักษณ์อักษร

ส่วนสำนักงาน ป.ป.ป. นั้น เมื่อได้รับเรื่องร้องเรียนเมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๓๑ กล่าวหานายนิคม ปุราคำ ว่า ประพฤติมิชอบในการจ้างพิมพ์รายงานผลการสำรวจแรงงานทั่วราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๒๗ ของสำนักงานสถิติแห่งชาติแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ป. ก็ได้ดำเนินการสอบสวนและมีมติว่า การกระทำของนายนิคม ปุราคำ และนายสมชาย วัฒนพงษ์ มีมูลความผิดทางวินัยฐานประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ หรือปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ หรือมติของคณะรัฐมนตรี อันเป็นเหตุให้เสียหาย

เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้ทำรายงานการสอบสวนเสร็จแล้วให้เสนอสำนวนการสอบสวนพร้อมทั้งสารบาญต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้เสนอสำนวนต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้ว จึงจะถือว่าการสอบสวนแล้วเสร็จ

^๓ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๒๑

ข้อ ๘ เจ้าหน้าที่พัสดุ หัวหน้าส่วนราชการ หรือผู้มีอำนาจสั่งการตามระเบียบนี้ ผู้ใดกระทำการโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้ หรือกระทำการโดยมีเจตนาทุจริต หรือปราศจากอำนาจ หรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่ ถือว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนที่บังคับใช้อยู่ในขณะนั้น หรือตามกฎหมายเฉพาะของส่วนราชการนั้น ภายใต้หลักเกณฑ์ดังนี้

(๑) ถ้าการกระทำเป็นเหตุให้ทางราชการเสียหายอย่างร้ายแรง ให้ดำเนินการลงโทษอย่างต่ำให้ออกจากราชการ

(๒) ถ้าการกระทำเป็นเหตุให้ทางราชการเสียหายแต่ไม่ร้ายแรง ให้ลงโทษอย่างต่ำตัดเงินเดือน

(๓) ถ้าการกระทำไม่เป็นเหตุให้ทางราชการเสียหาย ให้ลงโทษภาคทัณฑ์หรือว่ากล่าวตักเตือน โดยทำคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษร

การลงโทษทางวินัยตาม (๑) หรือ (๒) ไม่เป็นเหตุให้ผู้กระทำหลุดพ้นจากความรับผิดชอบทางอาญา หรือความรับผิดชอบในทางแพ่งตามระเบียบความรับผิดชอบของข้าราชการในทางแพ่ง (ถ้ามี) แต่ประการใด

แก้ราชการอย่างร้ายแรง และประธานกรรมการ ป.ป.ป. ได้มีหนังสือลับ ที่ นร ๐๘๐๕/๒๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ ส่งเรื่องให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งสองคน) เพื่อดำเนินการทางวินัยต่อไปตามนัยของมาตรา ๑๙^๔ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย หรือดำเนินการเพื่อพิจารณาโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องตามนัยของมาตรา ๑๙ ทวิ^๕ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน โดยที่สำนักงาน ป.ป.ป. ไม่ทราบมาก่อนว่าเลขาธิการสถิติแห่งชาติได้มีคำสั่งสำนักงานสถิติแห่งชาติลับมาก ที่ ๕๑๙/๒๕๓๓ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๓๓ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยแก่นายสมชาย วัฒนพงษ์ สำนักงาน ป.ป.ป. มาทราบข้อเท็จจริงดังกล่าวเมื่อสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้มีบันทึกข้อความลับ ที่ นร ๑๐๐๓/๑๐๔๙ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๓๓ แจกกลับไปยังเลขาธิการ ป.ป.ป. ว่ารัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี ได้อาศัยอำนาจ

^๔ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ.

๒๕๑๘

มาตรา ๑๙ เมื่อคณะกรรมการมีมติว่าเรื่องที่สอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ใดมีมูลว่าผู้นั้นกระทำความผิด ให้ประธานกรรมการรายงานให้นายกรัฐมนตรีทราบและส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นดำเนินการทางวินัยต่อไป และถ้ากรณีเป็นความผิดทางอาญาก็ให้แจ้งต่อพนักงานสอบสวน ทั้งนี้ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คณะกรรมการมีมติตามมาตรา ๑๗ ทวิ

สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับวินัย เมื่อคณะกรรมการมีมติว่าเรื่องที่สอบสวนเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวมีมูลเป็นการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ ให้ประธานกรรมการรายงานให้นายกรัฐมนตรีทราบ และส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้นั้นดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป และหากกรณีเป็นความผิดทางอาญาก็ให้แจ้งต่อพนักงานสอบสวน ทั้งนี้ ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง

ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยสิบวันนับแต่วันได้รับเรื่อง ถ้ามีความจำเป็นคณะกรรมการอาจอนุญาตให้ขยายระยะเวลาออกไปอีกไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวันก็ได้เมื่อเห็นว่ามีเหตุผลอันสมควร

^๕ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ.

๒๕๑๘

มาตรา ๑๙ ทวิ เมื่อผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับเรื่องตามมาตรา ๑๙ แล้วต้องแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนทางวินัย หรือต้องดำเนินการเพื่อพิจารณาโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับเรื่องดังกล่าว เมื่อผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการประการใดไปบ้างแล้วให้แจ้งคณะกรรมการทราบผลทุกสามสิบวัน

ในการสอบสวนทางวินัยตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการสอบสวนนำสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการมาใช้เป็นหลักในการสอบสวนและทำความเห็นเสนอผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนด้วย และในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนมีความเห็นขัดแย้งกับมติของคณะกรรมการก็ให้แสดงผลไว้ในสำนวนทางวินัยนั้นด้วย

ตามมาตรา ๘๖ วรรคสองและวรรคห้า^๖ และมาตรา ๔๔ (๑)^๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ ประกอบกับมาตรา ๒๑ จัตวา^๘ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๔ มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีลับ ที่ ๒๙๐/๒๕๓๓ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อสอบสวนทางวินัยแก่นายนิยม ปุราคำ และนายสมชาย วัฒนพงษ์ แล้ว (และต่อมาได้มีคำสั่งลับ ที่ ๓๑๕/

^๖ โปรดดูเชิงอรรถ ๑

^๗ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔

มาตรา ๔๔ การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญและการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ให้ผู้มีอำนาจดังต่อไปนี้เป็นผู้สั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๑) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับ ๑๐ และระดับ ๑๑ ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็นผู้สั่งบรรจุ และให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(๒) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับ ๙ ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๓) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับ ๗ และระดับ ๘ ให้อธิบดีผู้บังคับบัญชาเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งเมื่อได้รับความเห็นชอบจากปลัดกระทรวง ส่วนการบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับ ๗ และระดับ ๘ ในส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและไม่สังกัดกระทรวงหรือทบวง หรือในส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและมีหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี ให้อธิบดีผู้บังคับบัญชาเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีเจ้าสังกัด

(๔) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๙ ลงมา ในสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีและราชบัณฑิตยสถาน ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๕) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๖ ลงมา ให้อธิบดีผู้บังคับบัญชาหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากอธิบดี เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

(๖) การบรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา ๓๘ และแต่งตั้งตามมาตรา ๔๙ ให้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๔ ลงมา ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

ในการเสนอเพื่อแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญให้ดำรงตำแหน่ง ให้รายงานความสมควรพร้อมทั้งเหตุผลไปด้วย

^๘ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๔

มาตรา ๒๑ จัตวา เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาหรือเรียนว่าทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการตามมาตรา ๑๗ ทวิ ในกรณีที่เป็นความผิดอย่างร้ายแรง หรือในกรณีที่มีพฤติการณ์ร้ายแรงผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติและคณะกรรมการได้มีมติให้รับไว้พิจารณาตามมาตรา ๒๐ แล้ว แม้ภายหลังผู้นั้นจะพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไปแล้วด้วยเหตุอื่น นอกจากตาย ก็ให้คณะกรรมการมีอำนาจดำเนินการต่อไปได้ แต่ต้องดำเนินการไปแล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และในกรณีที่คณะกรรมการมีมติว่าเรื่องที่สอบสวนมีมูลว่าผู้นั้นกระทำความผิดอย่างร้ายแรง หรือผู้นั้นร้ายแรงผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ก็ให้ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นพนักงานอัยการ นายกรัฐมนตรี หรือคณะกรรมการตุลาการแล้วแต่กรณี ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไปได้ เสมือนว่าผู้นั้นยังมิได้พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๒๕๓๓ ลงวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๓๓ เปลี่ยนตัวบุคคลผู้เป็นประธานกรรมการสอบสวนดังกล่าว) และสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้แจ้งให้เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ป. ทราบด้วยว่า เลขาธิการสถิติแห่งชาติได้มีคำสั่งสำนักงานสถิติแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๑๙/๒๕๓๓ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๓๓ แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อสอบสวนทางวินัยแก่นายสมชาย วัฒนพงษ์ ในกรณีเดียวกัน ตามที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินแจ้งมาก่อนแล้ว และต่อมา สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้มีบันทึกข้อความ ฉบับที่ นร ๑๐๐๓/๑๔๒ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ แจ้งไปยังเลขาธิการ ป.ป.ป. ว่า สำนักนายกรัฐมนตรีได้หารือไปยังสำนักงาน ก.พ. ว่า กรณีที่มีคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยสองชุดเพื่อสอบสวนบุคคลคนเดียวกันนั้น คณะกรรมการชุดใดควรมีอำนาจสอบสวน ซึ่งสำนักงาน ก.พ. ได้แจ้งความเห็นมาให้สำนักนายกรัฐมนตรีทราบว่า สำนักนายกรัฐมนตรีไม่อาจจะสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อสอบสวนทางวินัยแก่นายสมชาย วัฒนพงษ์ ในเรื่องดังกล่าวซ้ำอีก ควรยกเลิกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ฉบับที่ ๒๙๐/๒๕๓๓ และฉบับที่ ๓๑๕/๒๕๓๓ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับนายสมชาย วัฒนพงษ์ สำนักนายกรัฐมนตรีจึงขอแจ้งความเห็นของสำนักงาน ก.พ. มาให้คณะกรรมการ ป.ป.ป. พิจารณา คณะกรรมการ ป.ป.ป. ได้พิจารณาแล้วจึงมีมติให้หารือคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) ได้พิจารณาหลักเกณฑ์การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยข้าราชการเรือนสามัญที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ แล้ว เห็นว่า ตามมาตรา ๘๖^๙ ได้กำหนดว่า ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง และผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔^{๑๐} เห็นว่ากรณีมีมูลควรสอบสวน ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนทางวินัยโดยไม่ชักช้า และในกรณีที่ข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งต่างระดับกันถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงร่วมกัน ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ สำหรับผู้ถูกกล่าวหาที่มีตำแหน่งสูงกว่าเป็นผู้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย และข้อ ๓๔ วรรคท้าย^{๑๑} แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๒๘)^{๑๒} ถือว่าการสอบสวนแล้วเสร็จเมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้ทำรายงานการสอบสวนเสนอความเห็นต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้ว และการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยเพื่อสอบสวนข้าราชการพลเรือนคนเดิมในความผิดเดียวกันใหม่อีกครั้งในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาได้สั่งลงโทษข้าราชการพลเรือนผู้นั้นไปแล้วนั้นได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๙๒ วรรคสอง^{๑๓} และมาตรา ๙๓ วรรคแรก^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติ

^๙ โปรดดูเชิงอรรถ ๑

^{๑๐} โปรดดูเชิงอรรถ ๗

^{๑๑} โปรดดูเชิงอรรถ ๒

^{๑๒} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔

มาตรา ๙๒ เมื่อผู้บังคับบัญชาได้สั่งลงโทษ สั่งให้ออกจากราชการหรือดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดไปแล้ว ให้ส่งรายงานการลงโทษการสั่งให้ออกจากราชการ หรือการ

ดังกล่าว ในกรณีนี้หรือนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) จึงเห็นว่าการดำเนินการทางวินัยแก่นายสมชาย วัฒนพงษ์ ในส่วนของสำนักงานสถิติแห่งชาติได้ดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้วเมื่อคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยซึ่งแต่งตั้งโดยเลขาธิการสถิติแห่งชาติได้ทำการสอบสวนเสร็จและเสนอสำนวนการสอบสวนต่อเลขาธิการสถิติแห่งชาติตั้งแต่วันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๓ ทั้งนี้ ตามนัยของข้อ ๓๔ วรรคท้าย^{๑๔} แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๒๘)^๑ และเลขาธิการสถิติแห่งชาติได้รายงานผลไปยังสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจนถึงขั้นที่เลขาธิการสถิติแห่งชาติได้ลงโทษนายสมชาย วัฒนพงษ์ โดยว่ากล่าวตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว ดังนั้น เมื่อสำนักนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อสอบสวนทางวินัยแก่นายสมชาย วัฒนพงษ์ ตามที่ประธานกรรมการ ป.ป.ป. รายงานมาในความผิดเดียวกันนั้น คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยดังกล่าวจึงไม่มีอำนาจสอบสวนนายสมชาย วัฒนพงษ์ ในเรื่องเดียวกันนี้อีก

ดำเนินการทางวินัยนั้นต่อผู้บังคับบัญชาของข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นตามลำดับจนถึงปลัดกระทรวง ในกรณีที่เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งระดับ ๑๐ ในกระทรวงหรือทบวง และตำแหน่งทุกระดับในสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี หรือในส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและไม่สังกัดกระทรวงหรือทบวงหรือในส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและมีหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี ให้รายงานจนถึงรัฐมนตรีเจ้าสังกัด

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาของข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้น ซึ่งมีตำแหน่งเหนือผู้สั่งตามวรรคหนึ่ง เห็นว่าการลงโทษหรือการดำเนินการทางวินัยนั้นไม่ถูกต้อง หรือไม่เหมาะสม ก็ให้ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวมีอำนาจที่จะสั่งลงโทษ เพิ่มโทษ ลดโทษ หรือยกโทษ ตามควรแก่กรณีได้ แต่ถ้าจะลงโทษหรือเพิ่มโทษแล้วโทษที่ลงหรือเพิ่มขึ้นรวมกับที่สั่งไว้แล้วเดิมต้องไม่เกินอำนาจของผู้ซึ่งสั่งใหม่นั้น

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาได้สั่งลงโทษ สั่งให้ออกจากราชการ ดำเนินการทางวินัย หรือลงทัณฑ์แก่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน หรือตามกฎหมายว่าด้วยวินัยโดยเฉพาะแล้ว แต่ผู้บังคับบัญชาของข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นซึ่งมีตำแหน่งเหนือผู้สั่งดังกล่าวเห็นว่ากรณีเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ก็ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัด ปลัดกระทรวง หรืออธิบดีผู้บังคับบัญชาแล้วแต่กรณี ซึ่งมีตำแหน่งเหนือผู้สั่งดังกล่าวที่ได้รับรายงานตามวรรคหนึ่งมีอำนาจดำเนินการตามมาตรา ๘๖ หรือมาตรา ๘๖ ทวิ ถ้าจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๘๖ ก่อน ก็ให้ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๘๖ ในกรณีที่จะต้องลงโทษตามมาตรา ๘๖ ทวิ ถ้ามีการตัดเงินเดือน ลดขั้นเงินเดือน หรือลงทัณฑ์อย่างอื่นไปแล้ว ก็ให้เป็นอันพับไป

^{๑๓} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘

มาตรา ๙๘ เมื่อผู้บังคับบัญชาได้สั่งลงโทษ สั่งให้ออกจากราชการหรือดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญในเรื่องใดไปแล้ว ถ้า ก.พ. พิจารณาเห็นเป็นการสมควรที่จะต้องสอบสวนเพิ่มเติมหรือสอบสวนใหม่ เพื่อประโยชน์แห่งความเป็นธรรม หรือเพื่อประโยชน์ในการควบคุมดูแลให้กระทรวงทบวงกรมปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้โดยถูกต้องและเหมาะสมตามความเป็นธรรม ก็ให้ ก.พ. มีอำนาจสอบสวนเพิ่มเติมหรือสอบสวนใหม่ในเรื่องนั้นได้ตามความจำเป็น โดยจะสอบสวนเอง หรือแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแทนก็ได้ ทั้งนี้ ให้นำมาตรา ๘๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ ก.พ. แต่งตั้งคณะกรรมการให้ทำการสอบสวนเพิ่มเติมหรือสอบสวนใหม่ ตามวรรคหนึ่งในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกรณีตามมาตรา ๘๖ หรือมาตรา ๙๗ ให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการสอบสวนตามมาตรา ๘๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

^{๑๔} โปรดดูเชิงอรรถ ๒

สำหรับปัญหาที่ว่า ถ้าคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยซึ่งแต่งตั้งโดยเลขาธิการ สภิติแห่งชาติมีอำนาจสอบสวนแล้ว คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยดังกล่าวจะต้องนำสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการ ป.ป.ป. มาใช้เป็นหลักในการสอบสวนตามมาตรา ๑๙ ทวิ^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๐ ด้วยหรือไม่ นั้น เห็นว่า การนำสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการ ป.ป.ป. มาใช้เป็นหลักในการสอบสวนนั้นจะกระทำได้อีกต่อเมื่อการสอบสวนยังไม่แล้วเสร็จ แต่สำหรับกรณีนี้ การสอบสวนได้แล้วเสร็จจนได้ดำเนินการลงโทษแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องนำสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการ ป.ป.ป. มาประกอบการพิจารณาอีก

(ลงชื่อ) ประเสริฐ นาสกุล
นายประเสริฐ นาสกุล
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤษภาคม ๒๕๓๔

^{๑๔} โปรดดูเชิงอรรถ ๕